

Martin Sekulić

(Lovinac, 23. rujna 1833. – Zagreb, 14. travnja 1905.)

Izvor fotografije: http://www.croatianhistory.net/etf/tesla_sekulic.html (pristupljeno 1. 6. 2026.)

Školovanje

U vrijeme rođenja Martina Sekulića mjesto Lovinac, središte Krajiške satnije, zvalo se St. Michael (Sv. Mihovil). Svako veće kumpanijsko, a naročito pukovnijsko središte imalo je osnovnu školu koju su obvezno morala pohađati sva muška djeca starija od sedam godina. Tako je u Lovincu još od 1779. djelovala osnovna škola koja je trajala tri godine (trivijalka). Učenici s boljim školskim uspjehom mogli su nastaviti školovanje u krajiškim pukovnijskim matematičkim školama koje su djelovale kao pripravničke škole za kadete. Na području Hrvatske bilo je nekoliko takvih škola. Sekulić je 1849. unovačen, a prema dobi može se zaključiti da je pohađao srednju kadetsku školu jer je već 1852. započeo pohađati Topničku akademiju u Olomoucu (K. K. Artillerie-Akademie zu Olmütz). Godine 1856. promaknut je u podporučnika 2. reda lakog (poljskog) topništva. Na akademiji je stekao odlično znanje iz matematike i fizike što mu je omogućilo uspješan rad izvan vojne službe koju je napustio 1858. godine.

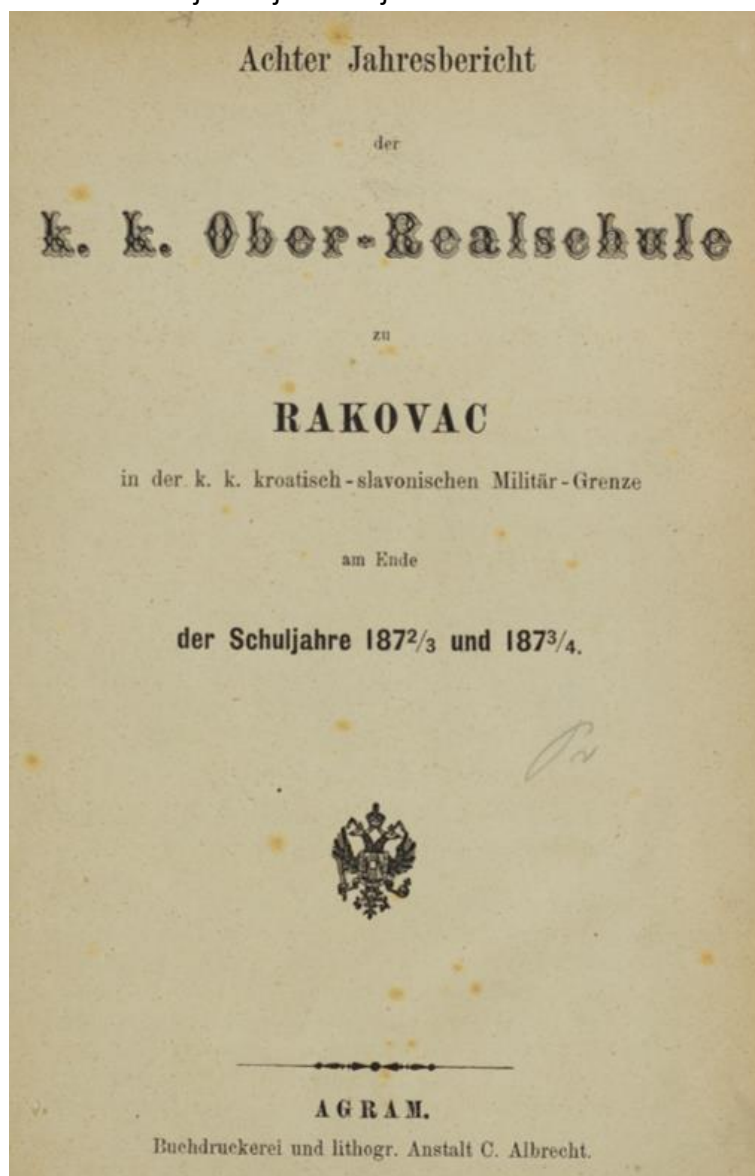

Nastavnički zbor Carske i kraljevske velike realke u Rakovcu snimljen u siječnju 1868. godine, dvije godine prije početka školovanja Nikole Tesle. (Izvor fotografije: Gimnazija Karlovac)

Pedagoški rad – svestranost, širina i interdisciplinarnost

Pedagoški rad započeo je školske godine 1859./1860. kao asistent u Državnoj realci u Pešti. Cijeli radni vijek proveo je u Carskoj i kraljevskoj velikoj realci u Rakovcu – od 1863. kada je dekretom ratnoga ministarstva imenovan „pravim učiteljem“ pa do umirovljenja 1882. kada se škola spojila s Kraljevskom gimnazijom Karlovac u Kraljevsku veliku realnu gimnaziju.

Martin Sekulić bio je vrlo svestran čovjek. Osim fizike i mehanike predavao je aritmetiku, geometriju, geometrijsko crtanje, kaligrafiju te izvodio praktične geometrijske vježbe izvan učionice za vrijeme ljetnih mjeseci.

Podatci iz godišnjeg školskog izvješća govore da je u Teslino vrijeme predavao i matematiku te vodio fizikalni kabinet s iznimno bogatom zbirkom od čak 579 sprava (Achter Jahresbericht der k. k. Ober-Realschule zu Rakovac 1874: 27). Sljedećim je generacijama predavao i hrvatski jezik pa čak i tjelovježbu.

Naslovnica godišnjeg školskog izvješća Carske i kraljevske velike realke u vrijeme školovanja Nikole Tesle
(Izvor: Gimnazija Karlovac)

Bio je redoviti član Hrvatskoga pedagoško-književnog zbora, strukovne udruge učitelja, pedagoga i prosvjetnih djelatnika. Jedno je vrijeme vršio funkciju kustosa učiteljske knjižnice, a kao član i predsjednik Društva za tjelovježbu „Pokupski sokol“ bio je vrlo aktivan u promicanju tjelovježbe. U botaničkom vrtu ispred Realke postavio je nekoliko meteoroloških aparata pa je vršio funkciju „lektora“ meteorološke postaje. Kao član Hrvatsko-slavenskog poljoprivrednog društva neko je vrijeme predavao i poljoprivredu.

Gimnazija Karlovac ima stoljetnu tradiciju volonterskoga rada. I na tom se području Martin Sekulić istaknuo kao tajnik i potpredsjednik školskoga „Društva za podupiranje siromašnih realakah“.

VII. Društvo za podupiranje siromašnih realakah.

Djelovanje društva za podupiranje siromašnih učenikah velike realke rakovačke vidi se iz sljedećega:

Dne 5. stud. 1876. sazvana bijaše godišnja glav. skupština. Predsjednik g. Dr. Iv. Banjavčić zahvali se poradi zvaničnih svojih posalah na toj časti, s toga poprimi starina predsjednik g. I. Stancer predsjedništvo za novi izbor predsjednika, potpredsjednika, tajnika i upravljajućega odbora; izabrani bijahu:

- g. Vjenceslav Turković, za predsjednika,
- „ M. Sekulić za potpredsjednika,
- „ M. Balaš za blagajnika i
- „ Iv. Hangi za tajnika.

U odbor bijahu izabrani:

- g. Iv. Stancer,
- „ S. Kramer,
- „ Iv. Jamnický,
- „ Iv. Strkljević.

Novi predsjednik g. Vj. Turković blagodari toplimi riečmi i plemenitim oduševljenjem za društvenu stvar na povjerenju, kojim ga je društvo odlikovalo.

Jahresbericht der K. k. Ober-realschule in Rakovac 1877: 74 (Izvor: Gimnazija Karlovac)

U popisu svih ravnatelja Realke od osnutka do 1881. godine navedeno je da u dva navrata vršio i dužnost ravnatelja; u drugom semestru šk. god. 1863./1864. te od 12. studenog 1874. do 28. veljače 1875. godine (nakon smrti ravnatelja Sigmunda Šoštarića Letovaničkog do imenovanja dr. Matije Uhlira).

Direktori i učitelji na velikoj realci u Rakovcu od početka njena do dana današnjega.

24. kolovoza 1863. imenova ratno ministarstvo devet učitelja za veliku realku u Rakovcu, a to su:

Sekulić Martin, učitelj matematike i fizike.

✓ Kada je otišao Vaniček u Vinkovce poprimi on ravnateljstvo za drugi semestar godine 1863/4. On još dan danas slušbuje na ovom zavodu kao profesor. Pred nekoliko godina posta on dopisujućim članom jugoslavenske akademije.

Godišnje izvješće Kraljevske velike realke u Rakovcu u Hrvatskoj za šk. god. 1881/2.: 22. (Izvor: Gimnazija Karlovac)

U Ljetopisu godišnjega izvješća novonastale škole 1882./1883. navode se detaljni podatci o promjenama u učiteljskom zboru. Između ostalog, profesor Martin Sekulić odlazi u mirovinu odlukom Kraljevske zemaljske vlade.

Ljetopis zavoda.

a) Promjene u učiteljskom sboru:

Naredbom kr. hrv.-slav.-dalm. zem. vlade od 8. septembra 1882. br. 9030 bude profesor Gjuro Sebišanović kao privremeni ravnatelj na kr. veliku realku u Zemun premješten, namjestni učitelj rakovačke realke, Albert Vučak, imenovan pravim učiteljem na tom zavodu, pravi učitelj kr. male realke u Petrinji, Nikola Prica, postavljen u Rakovac.

Naredbom kr. hrv.-slav.-dalm. zem. vlade od 18. septembra 1882. br. 8518 stavlja se prigodom pretvorenja realke rakovačke u realnu gimnasiju profesor Martin Sekulić u mir.

Naredbom kr. hrv.-slav.-dalm. zem. vlade od 18. septembra 1882. br. 9769 imenuje se Stjepan Žugčić, namjestni učitelj na kr. velikoj gimnasiji u Karlovcu, namjestnim učiteljem na ovom zavodu.

Godišnje izvješće Kraljevske velike realne gimnazije 1883: 42 (Izvor: Gimnazija Karlovac)

Nakon umirovljenja posvećuje se politici pa 1897. postaje saborski zastupnik. Ovu će dužnost obnašati do kraja života.

Izvori

http://www.croatianhistory.net/etf/tesla_sekulic.html (pristupljeno 1. 6. 2026.)

Osmo godišnje izvješće Carske i kraljevske velike realke u Rakovcu u hrvatsko-slavonskoj Vojnoj krajini za školsku godinu 1872/3 und 1873/4. 1874. Zagreb. <https://www.gimnazija-karlovac.hr/pdf/?file=ZhanCLd9L21lZGhL2NvbV9kaWdiYXN0aW5hL2RhdGEvaXp2amVzY2EvcmVhbGthLzE4NzltMTg3NC5wZGY=jCd7VWR8> (pristupljeno 2. 10. 2023.)

Godišnje izvješće Carske i kraljevske velike realke u Rakovcu u hrvatskoj Vojnoj krajini za školsku godinu 1876/77. 1877. Zagreb. <https://www.gimnazija-karlovac.hr/pdf/?file=ZhanCLd9L21lZGhL2NvbV9kaWdiYXN0aW5hL2RhdGEvaXp2amVzY2EvcmVhbGthLzE4NzYtMTg3Ny5wZGY=jCd7VWR8> (pristupljeno 27. 10. 2023.)

Godišnje izvješće Carske i kraljevske velike realke u Rakovcu u Hrvatskoj za školsku godinu 1881/2. 1882. Zagreb. <https://www.gimnazija-karlovac.hr/pdf/?file=ZhanCLd9L21lZGhL2NvbV9kaWdiYXN0aW5hL2RhdGEvaXp2amVzY2EvcmVhbGthLzE4ODEtMTg4Mi5wZGY=jCd7VWR8> (pristupljeno 23. 10. 2023.)

Godišnje izvješće Kraljevske velike realne gimnazije za školsku godinu 1882./1883. 1883. Zagreb. <https://www.gimnazija-karlovac.hr/pdf/?file=ZhanCLd9L21lZGhL2NvbV9kaWdiYXN0aW5hL2RhdGEvaXp2amVzY2EvcmVhbG5hLzE4ODltMTg4My5wZGY=jCd7VWR8> (pristupljeno 27. 10. 2023.)